

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО
ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«НАУКА ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ
ЮРИСПРУДЕНЦІЇ»**

10 травня-10 червня 2016 року

УДК 340.12.001
ББК 67.0
П 78

Відповідальні за випуск:

О.О. Нанарова – член Секретаріату Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
П 78 Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». – Х.: Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – Харків: 2016. – 256 с.

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 222п, м. Харків, 61024, Україна.

УДК 340.12.001
ББК 67.0

© Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Візантійської держави, латинську мову змінила грецька, ставши офіційною мовою. Але ставлення до міста як до справжньої столиці остаточно сформувалося лише наприкінці V ст., коли завершився процес формування Візантійської держави; грецька мова змінила латину в якості офіційної мови місцевого управління. Ромейська держава, яка створювалась протягом IV ст. становила єдину Римську імперію, щоправда, єдність була лише формальною, оскільки, займаючи велику територію Азії та Європи, була поділена між імператорами.

У 395 р., коли помер імператор Феодосій I, територію було поділено на дві автономні частини: Східну з центром у Константинополі та Західну, яка була у підпорядкуванні першої. Імператори спільно видавали закони до I пол. V ст., що засвідчувало формальну єдність великої Імперії. Одоакр германський вождь у 476 р. скинув західного імператора Ромула Августула з престолу та відправив до Константинополя імператорові Зинону його регалії. Відтоді імператор «священного міста», Константинополя, став автоматично правителем римського Заходу та Сходу. Його владу визнали навіть королі варварів, а жителі міста – ромеї вважали себе прямими спадкоємцями Давнього Риму.

Секція господарського права України

Руденко Микола Павлович,

*аспірант кафедри господарського права
НЮУ імені Ярослава Мудрого,
м. Харків*

ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛОКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Локальне регулювання є одним із видів правового регулювання, яке у окремих галузях права, у тому числі й господарському праві, набуває суттєвої специфіки. Особливо це проявляється при упорядкуванні внутрішньогосподарських відносин, оскільки законодавець не ставив собі за мету надати повномасштабне регулювання відповідним суспільним відносинам. В окремих аспектах внутрішньоорганізаційне регулювання господарських відносин, законодавство відносить до сфери відання відповідних господарюючих суб'єктів, наділяючи їх правом здійснювати локальне регулювання внутрішньогосподарських відносин на власний розсуд.

Локальне регулювання внутрішньогосподарських відносин є діяльністю конкретного господарюючого суб'єкта із впорядкування своєї внутрішньої організаційної та виробничої діяльності, за посередництвом прийняття відповідних нормативних регуляторів, формалізація яких відбувається в рамках актів локального регулювання.

Зауважимо, що локальне регулювання господарських відносин розуміється у двох аспектах: а) «локальне» з точки зору територіальної дії нормативно-правового акту (акти органів державної влади регіонального та місцевого рівня, а також органів місцевого самоврядування); б) «локальне» з погляду прийняття певного акту самим суб'єктом господарювання та який має обмежену дію за колом осіб. Саме у останньому розумінні ми вживаємо словосполучення «локальне регулювання».

Локальне регулювання за своєю сутністю є саморегулюванням на мікрорівні, оскільки правові норми, що містяться у локальних нормативних актах суб'єктів господарювання, приймаються самими учасниками внутрішньогосподарських відносин та поширюють свою дію на останніх.

Приписи локальних актів одного господарюючого суб'єкта не поширюють свою дію на інших суб'єктів господарювання, які впорядковують свою внутрішньогосподарські відносини самостійно. Співвідношення локального регулювання із саморегулюванням може бути представлено як співвідношення цілого і частини.

Законодавець безпосередньо заклав фундамент для розвитку саморегулювання господарських (у тому числі й внутрішньогосподарських) відносин. Зокрема, одним із важливих принципів правового регулювання господарських відносин є принцип обмеження державного регулювання економічних процесів. Він спрямований на забезпечення свободи суб'єктів господарювання врегульовувати свої відносини на власний розсуд у рамках, що не регламентовані законом та не суперечать йому, тобто здійснювати саморегулювання. Перевага саморегулюванню господарських відносин має також надаватись виходячи із конституційних положень про свободу підприємницької діяльності.

Локальне регулювання має своїм цільовим призначенням забезпечити реалізацію приватно-правових інтересів господарюючого суб'єкта. Водночас такого роду приватно-правовий інтерес господарюючого суб'єкта має специфічний характер. Він полягає в тому, щоб: а) деталізувати окремі аспекти взаємодії суб'єктів внутрішньогосподарських відносин; б) пристосувати внутрішньоорганізаційне регулювання суб'єкта господарювання до специфіки його статутної діяльності; в) забезпечити визначеність внутрішньогосподарських відносин; г) усунути прогалини та колізії законодавчого регулювання. Внутрішньоорганізаційне (локальне) регулювання діяльності конкретного господарюючого суб'єкта не повинно дублювати нормативні приписи, які приймаються в рамках державного регулювання. Кінцевою метою локального регулювання є оптимізація та раціоналізація господарської діяльності суб'єкта господарювання, яка направлена на забезпечення реалізації його статутних цілей та економічних (господарських) завдань.

Локальне та державне регулювання перебувають у тісній взаємодії та чіткому підпорядкуванню локального регулювання державному регулюванню. На наш погляд, державне регулювання є первинним по відношенню до локального регулювання, оскільки інтегративною складовою локального регулювання внутрішньогосподарських відносин є державне (законодавче) регулювання. У будь-якому випадку державне регулювання повинно розглядатись як таке, що превалює за своїм регулятивним значенням над локальним регулюванням. Це зумовлено такими причинами: а) нормативні приписи державного регулювання приймаються публічно-владними суб'єктами нормотворчості; б) нормативні приписи державного регулювання мають вищу юридичну силу порівняно з положеннями локально-регулятивного значення; в) приписи локального регулювання не можуть суперечити нормативним положенням державного регулювання, адже у противному випадку вони не підлягають правозастосуванню. Водночас відмітимо, що вони повинні сприйматися як інтегративні елементи одного цілого, які гармонійно взаємодіють один з одним, тим самим забезпечуючи належне регулювання внутрішньогосподарських відносин суб'єкта господарювання. Фактично, у своїй сукупності та взаємодії нормативні приписи локального та державного характеру встановлюють правовий режим регулювання внутрішньогосподарських відносин. У цьому випадку під правовим режимом слід розуміти особливий алгоритм нормативно закріпленого правового регулювання внутрішньогосподарських відносин, який виражається у комплексній взаємодії юридичних засобів, які мають своїм цільовим спрямуванням забезпечити належну організацію та здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Науковий керівник:

доктор юридичних наук,

професор кафедри господарського права

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

В.С. Мілаш